

MÉCSVILÁG

A SÁROSPATAKI NÉPFŐISKOLA NYÁRI TANFOLYAMÁNAK ALKALMI KIADVÁNYA
X. évfolyam 2. szám

1998. július 11.

„Aki a virágot szereti”

Megragadva az alkalmat talán írnék egy kicsit Sárospatakról. Arról a Sárospatakról, ahol olyan szellemi nagyjaink jártak iskolába, mint Kazinczy, Csokonai Vitéz Mihály, Móricz Zsigmond, Tompa Mihály és még sokan mások. Talán nevezhetnék a virágok városának is, és joggal, hiszen az ember ahová néz a virágokat mindig megtalálja, s onnan ahonnan én jöttem. Erdélyből pontosabban Kökényesdről (a hármashatár mentén) ott azt tartják, hogy aki a virágokat szereti, az rossz ember nem lehet. Ez így is van, mert Sárospatakon is csak jó, kedves emberekkel találkozunk, ami arra mifelénk még gyerekcipőben jár.

Nevezik az iskolák városának is, hiszen annyi nevezetes iskola található itt, ahová már mint említettem irodalmi, szellemi nagyja-

ink jártak. Hogy az iskolánál maradjunk, valahol én is sárospataki diáknak érzem magam, jóllehet még első ízben veszek részt a Nyári Sárospataki Népfőiskolán, de remélem, hogy nem utoljára.

Egy néhány szót talán a Népfőiskoláról. Amint tudjuk, ez a IX. Nyári Népfőiskola, ami igen eredményesen, élménydúsán zajlik. Rendkívül

érdekes előadásokban van részünk, nevezetes professzorok jelenlétében. Az ő segítségükkel tágíthatjuk és tágítjuk is irodalmi, vallási, egyházi, politikai ismereteinket, s ez bizonyára mindannyiunknak javára válik.

A hangulat is kitűnő a Népfőiskolán, amit köszönhetünk Balácsi Zoltán főtiszteletű úrnak, valamint Kelemen Judit tanárnőnek, szekciónk vezetőinek, de köszönhető ez a jó hangulat a lelkes kis csapatnak. A tanulás, ismeretbővítés mellett azonban lazít is a csapat, ekkor került

sor a város nevezetességeinek megtekintésére, szalonnasütésre, bográcsosra, ezalatt élvezhetjük a sárospatakiak nagy vendégszeretetét, kedvességét. De az idő, mint ahogy tudjuk nagyon hamar elröpül, s lassan lejár ez az egy hét, amely alatt igen sokat tanul-

hattunk, szellemekben gazdagodhattunk,

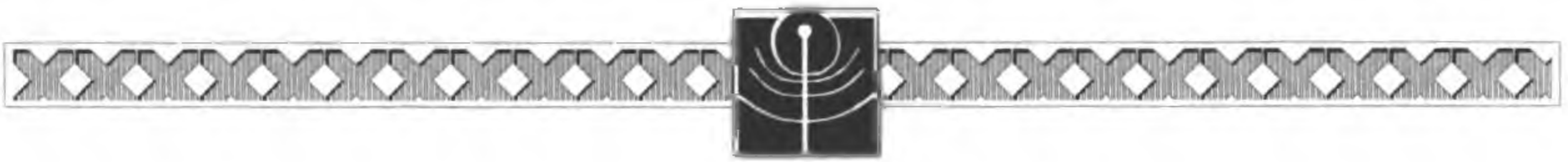
no és persze pihenhattunk.

Reméljük, hogy jövőre még több Népfőiskolást fogad Sárospatak, és még több embernek lesz része egy nagyon eredményteljes hetet eltöltenie a Sárospataki Nyári Népfőiskolán.

Simon Erika (Erdély)

A népfőiskola vezetői Újszászy Kálmán sírjánál

Miért jöttünk vissza?

Mert jó volt itt... Az egy éve itt eltöltött napok tanulást, kikapcsolódást, környezet-változást, értékgyűjtési lehetőséget adtak. Kellemes érzés újra diáknak lenni úgy, hogy a diákságnak csak az előnyeit érezzük. Sokat, jókedvűen tanultunk felkészült, hozzáértő emberektől. Ha csak a számítógéppel építettünk volna ki kapcsolatot, akkor is hasznos időtöltés lett volna, de ennél jóval többet jelentett, hogy kipróbálhattuk magunkat az emberi kommunikáció útvesztőjében is. Nem volt gond, hogy különböző szintű ismereteink vannak, nem kellett szégyellni, ha valamit nem tudunk. Elhatározásunkban - hogy újra eljövünk - döntő szerepet játszott a múlt évi alapokra épülő tananyag, és a Mécsvilág, amiben már nyomot hagytunk. És ez kötelez. Mint ahogy a tiszta, rendezett, virágpompás környezet is azt sugallja, hogy az érték megteremtése és megőrzése mindannyiunkon múlik.

„Nem az tesz minket gazdaggá, amink van, hanem aminek örülni tudunk”

Az informatika szekció mezőkövesdi női kara

A minél hamarabbi viszontlátásra!

Nagyon örülök, hogy itt lehettem a népfőiskolán, egyrészt mert sok mindent tanultam itt, másrészt pedig, hogy sok mindenkivel megismerkedtem.

Ami igazán megfogott az volt, hogy olyan baráti társaság alakult ki, amit még nem láttam eddig. A legutolsó szobatársammal, Béla (bácsival) még tegező viszonyba is kerültünk.

Az előadások nagyon érdekesek voltak, és nagyon örülök, hogy ilyen bölcs emberekkel találkozhattam, akiktől csak tanulni lehet.

Patak nagyon tetszett, igazán szép város, szép lányok, jó a sör is és a bor is, és hogy

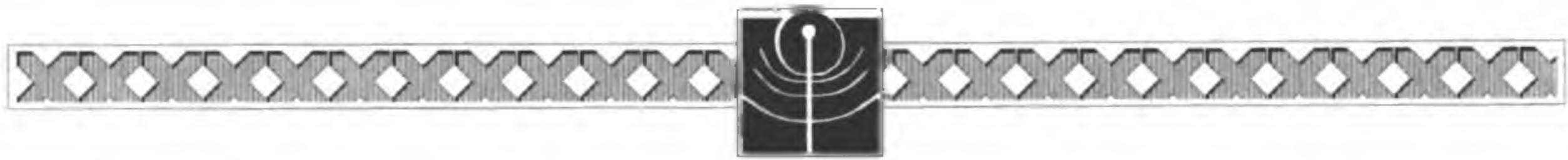
lehetett filmklub, bográcsos vagy szalonnasütés, állandóan kínáltak.

Hallottam valami olyasmit, hogy a határontúliakat szét akarják választani a reformátusoktól. Ne tegyék! Így nagyon is jó, és jövőre, ha minden jól megy, újra találkozhatunk. En legalábbis mindent meg fogok tenni, hogy itt lehessen újra.

Még valami: kár, hogy a Bodrog-parti fürdőzés kimaradt, de azért így is felejthetetlen nappalokat és estéket éltem át.

Mit lehet ilyenkor mondani? Hát azt, hogy: A minél hamarabbi viszontlátásra!

Póka István(Erdély, Tasnád)

Híres emberek nyomában Kárpátalján

„..... a Havas-erdőn áthaladva, a hungi részekre szálltak. Midőn pedig oda megérkeztek, azt a helyet, amelyet először foglaltak el, Munkácsnak nevezték el azért, mivel igen nagy munkával, fáradsággal jutottak el arra a földre, amelyet maguknak annyira áhítottak.

(Anonymus)

Kárpátaljaiak a határöntúli csoportban

Nem csalás, nem ámitás - a mai Kárpátalja az a vidék, amelyet őseink kiszemeltek maguknak immáron több, mint 1100 éve. A honfoglaló magyarok a IX. század utolsó évtizedében keltek át a Vereckei-hágón, és alapítottak hont a Kárpát-medencében. A hatalmas hegyek és kövek tanúi voltak az itt lezajló eseményeknek. Nagy idők nagy tanúi. Ha ők beszélni tudnának, valószínűleg bővebb ismertetést adnának erről a területről, amely több mint ezer éven át elválaszthatatlan része volt Magyarországnak. Kárpátalját az első világháborút követő Trianoni békekötéssel alakították ki az anyaország 4 megyéjének - Ung, Bereg, Ugocsa, Máramaros - részeiből. Jelenleg Ukrajna része.

Négy országgal határos: északon Lengyelországgal, nyugaton Szlovákiával, délen pedig Magyarországgal és Romániával. Területének nagy részét a Kárpátok 3 vonulata foglalja el. A hegyvonulatokat roha-

nó folyók mossák. Innen indul hosszú útjára a Tisza is...

Nem véletlen hát, hogy számos híres embert vonzott ez a táj. Eredjünk most nyomukba!

Keressük őket Ungváron, Munkácson, Beregszászon, Nagyszőlösön és Huszton.

Ungvár

Anonymus Gesta Hungarorum-a említi Hung (Ung) várát.

„Aztán Álmos vezér és övéi bevonulva Hung várába, a hallhatatlan isteneknek nagy áldozatokat mutat-

tak be, és négy napig tartó lakomát csaptak. A negyedik napon pedig Álmos vezér tanácsot tartván és övéit mind megesketvén, még életében vezérré és parancsolóvá tette fiát, Árpádot.”

Károly Róbert az Ungvári várat Drugeth Fülöpnek ajándékozta. A város egyre bővül, az Ungon hidat is építenek. 1558-tól a református hitélet központja. 360 évig volt a Drugeth család birtokában Ungvár. Bercsényi Miklós gróf birtokába Drugeth Krisztinával kötött házassága révén kerül.

Az egykori Drugeth gimnáziumban tanít életének utolsó esztendejében Dajka Gábor. A költő sírja jeltelen, ma sem tudjuk hová lett elhantolva.

1847. júliusában jár Petőfi Ungváron. XII. levelében így ír a városról. „Késő este értem Ungvárra. Itt kezdődik ama rónaság, mely tart lefelé egészen a Dunáig... Ungvár egyébiránt szörnyen komisz város. Pizskos

és rendezetlen. Eppen olyan, mint a részeg ember, ki pocsettába bukott, s most sárosan tántorog hazafelé.”

Munkács II.

1630-ban a Rákócziak birtokába kerül a város és környéke. I. Rákóczi György erdélyi fejedelem, halála után Lorántffy Zsuzsanna és fia II. Rákóczi György fontos munkálatokat végeztetnek a váron.

II. Rákóczi György és özvegye, Báthory Zsófia halála után menyére, Zrínyi Ilonára száll 1680-ban. 1686-1688 között Zrínyi Ilona hőiesen védelmezte a császári csapatokkal szemben.

A kuruc szabadságharc idején a vár a mozgalom központja. A szatmári béke után császári kézre kerül. A 18. század végétől fogház, börtön. Itt raboskodik Kazinczy Ferenc is.

Ez az oka annak, hogy Petőfi Sándor ottjártakor szomorúságot érez. Versében így ír:

*„Itt tűzte föl piros zászlaját a
Szabadságnak Zrínyi Ilona?
A szabadság hősinek tanyája
Íme, íme most rabok hona.
Semmi más, mint dönthetetlen kőfal,
Semmi más, mint láncsörömpölések.
Bátran tudnék a vérpadra lépni,
Oh de ez hörtön ... ettül félek.*

Munkácson született a 19. század egyik legnagyobb festője Lieb Mihály, akit ma Munkácsy Mihály néven ismerünk. Elkerül Munkácsról, de 1882-ben hazalátogat szülővárosába, és kíséretében neves személyiségek érkeznek a városba: Jókai Mór, Te-

Balácsi Zoltán a határontúli-református szekció vezetője

leki Sándor, Mikszáth Kálmán. Ekkor az immár világhírű festőt a város díszpolgárává avatják.

Beregszász

Újra Petőfit idézem: „Munkácstól egy jó etetés Beregszász. Községes mezőváros, van benne gót templom, megyeház, és magyar korcsmáros, ami nagy vigasztalás (nem a templom, hanem a magyar korcsmáros) ha az ember három napig csupa zsidó kocsmában

hentergett.”

A várost I. Béla fia Lampert alapította 1680-ban Thököly Imre és városban fogadta Apaffy Mihály követeit, akik kérték, hogy ne kössön a császárral békét.

Esze Tamásék a kuruc szabadságharc idején kibontják Rákóczi zászlaját. A szabadságharc után a várost minden kiváltságától megfosztják. A 18. században a Schönborgok birtoka lesz. Kölcsey többször jár a városban, ugyanis a beregszászi postánál adja fel leveleit.

Leghíresebb szülőtte Fedák Sári.

Nagyszőlős

A vár hosszú időn keresztül a Perényi család tulajdona. Perényiné Frangepán Katalin adott megbízatást Komjáti Benedeknek, hogy Pál apostol leveleit magyarra fordítsa. A Perényi birtokon, a család levéltárában bukkant Ilosvai Selymes Péter a Toldi-história témájára. Művét a Perényieknek ajánlotta.

E városban adta első koncertjét a gyermek Bartók Béla.

Huszt

Vára egy sziklaormon épült hatalmas erődítmény. A XIV. században építették. A XV. században Hunyadi János birtoka, később Mátyás király bírja. A mohácsi vész után az erdélyi fejedelemséghez csatolják. A Rákóczi-szabadságharc egyik központja. Szerencsétlen sorsú vár, villám csap bele, s lángok martalékává lesz. A várromot látva, Kölcsey megírja Huszt c. versét, melynek utolsó sora szállóigévé vált:

„Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!”

Ezt a rövid kalandozást csupán kedvcsinálónak szánjuk. Korántsem teljes az ismertetés. Aki minden híres személyt nyomon akar követni a Kárpátok alján, az látogasson el hozzánk!
Kellemes zarándoklást!

Bodnárné Túróczy Tünde Túróczy Zsuzsa

A Kolozsvári Iskola Alapítvány

Az Iskola Alapítvány 1995-ben kezdte a működését, de ma már büszkén elmondhatjuk, hogy a legerősebb erdélyi alapítvány, mely elsősorban az erdélyi magyar diákok támogatását vállalta fel. Megjegyezném, hogy alapítványunknak ez idáig több mint 1000 hallgató szociális helyzetén sikerült javítania, és ugyanannyi diákot részesített tanulmányi ösztöndíjban.

Továbbá az Iskola Alapítvány célkitűzései közé tartoznak:

- az ingázó tanárok támogatása
- a magyar iskolarendszer megerősítése
- a magyar iskolák infrastrukturális fejlesztése.
- valamint a kolozsvári magyar Egyetem létesítése.

Köztudott, hogy a Bolyai Egyetem a román állam tulajdonába került, így megszűnt a

Petneki Áron reformációról szóló előadása közben

magyar oktatás. A helyzet mindmáig nem sokat változott, hiszen diákjainknak bizonyos szakokon ma sincs lehetősége anyanyelvünkön tanulni. Így egy magyar hallgató számára egy tananyag elsajátítása komoly erőfeszítést, igényel, hiszen elsősorban a román nyelv megtanulására kell koncentrálni.

Így született meg a gondolat, hogy a kolozsvári egyetem létrehozását, az Iskola Alapítványt kell felvállalnia, és elkészítette az Egyetem építés téggláját, melyet bárki vásárolhat.

Egyelőre komoly szervezési gondokkal küszködünk, ezért bármilyen ötletet, jó tanácsot szívesen fogadunk!
Iskola Alapítvány, 3400 Cluj Napoca

Prokolti Éva
Kolozs

Élménybeszámoló

Sárospatak?
Megérkezésem pillanatában tudtam, érdekes volt eljőnnöm, hiszen csodálatos ez a csendes város a kis utcáival, épületeivel és nem utolsósorban hangulatával.

Boldog vagyok, hogy lehetősé-
gem volt olyan társakkal megismerkedni és elbeszélgetni, akik ugyanazokkal a gondokkal küszködnek, mint mi, erdélyiek, hisz ők tudják igazán megérteni helyzetünket. Úgy érzem, évek óta ismerem őket, és ez fantasztikus érzés.

Boldog vagyok, hogy ilyen színvonalas előadásokat hallgathattam, hogy megismerkedhettem a színek világát, és közelebb kerültem a valláshoz.

A sárospataki népfőiskolára egy helyismereti vetélkedőnek köszönhetően jutottam el. A szatmárnémetiben működő Szentgyörgyi Albert Társaság által szervezett vetélkedőn II. helyezést értem el, így Bordás István felajánlásának köszönhetően „felvételt nyertem” a sárospataki népfőiskolára.

A szombati érkezés után a vasárnap izgalmas programokban bővelkedett, többek között a népfőiskola megnyitójával Újszászy Kálmán „nagydiófája alatt”, ahol a szünnyogoknak köszönhetően részesei voltunk egy veradásnak.

A Szeretetfalvának nevezett református - határontúli szekció tagjaként vettem részt a

népfőiskola színvonalas előadásain.

Nagy figyelemmel és az előadók iránti tisztelettel hallgattam a számomra sok új ismeretet tartalmazó előadásokat. A szabad programok keretein belül igyekszünk kö-

zelebb kerülni egymáshoz, jobban megismerni egymást.

Mivel az idei népfőiskolán a határontúli és református csoportot egy szekcióba foglalták, mely véleményem szerint pozitív hatással volt ránk, ennek következtében a vallás is fontos szerepet kapott tevékenységeinkben. A reggeli áhítatok élményt jelentettek számomra Zoli bácsi lelkes prédikációinak köszönhetően.

A sárospataki népfőiskolát még egy fontos dolog tette számomra feledhetetlenné: a tokaji bor.

Nagyon tetszett az idei népfőiskola munkája és úgy érzem, hogy a közösségformáló munkaforma megvalósítása, melyet a nyári népfőiskola céljaként kitűzött, beteljesült.

Nagy örömet jelent számomra, hogy olyan híres irodalmi és politikai személyiségek után lehettem Sárospatak vendége, mint Tompa Mihály, Csokonai Vitéz Mihály, Petőfi stb.

Reményeim szerint még lesz lehetőségem eljutni Sárospatakra, ahol állandó tagja szeretnék lenni a nyári népfőiskolának.

Dr. Mellán Péter

Ez egy nagyon fontos kép...

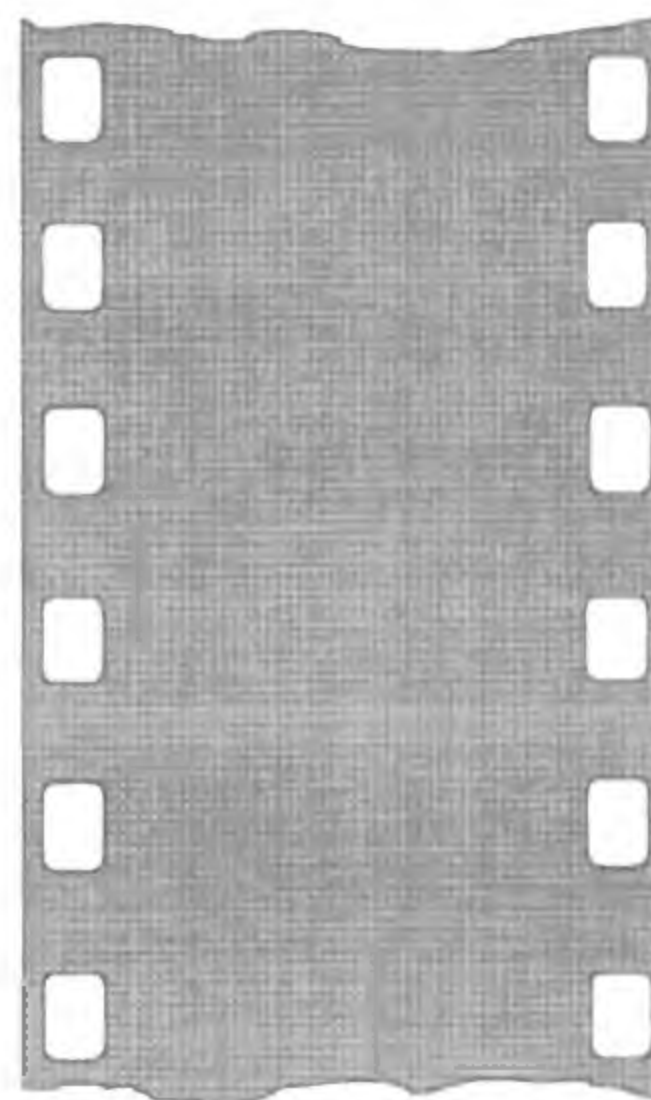
igaz, hogy fényt kapott az előhíváskor, de minden lényeges dolog rajta van.

Látszik, mennyire felszabadultak és vidámak lettünk, amikor megérkeztünk Sárospatakra.

Látható, hogy a Vörös Toronyra a legjobb kilátás a Vár Sörözőből nyílik, ez a tétel fordítva is igaz.

Megörökíti, hogy a Domján-ház udvarán az eső nem mosta el a bográcsozást, mindkét szekció elégedetten kóstolgatja a gulyást. Stóka tanár úr kivételével mindenki elégedett volt, ő csak kritizált, ezért kénytelen volt a maradékkal beérni.

„Hozzáférési lehetőségeink korlátozottsága miatt társzkodokhoz fordultunk.”

Látszik a képen, ahogy villognak a képernyők és az, ahogy belemélyedünk a COREL-effektusokba, Excel-függvényekbe és az ACCESS adatbázis-kezelésbe is.

Nézd, ott kapaszkodnak fel „egyesekek” a 119-es Ipari Iskolába vezető útra és Internetre. A Comenius Logo teknősének tempójában a tanítóképző főiskolán is megfordultunk REPEAT 360 [fd 1 rt 1].

A Képtár képei, szobrai, kegytárgyai élesen kirajzolódnak (meg valami halvány lábnyomokat is látok az asztalon, vagy talán képzelődöm?)

Ugye Te is látod? Emlékszel?

Kötetlen beszélgetés Stóka György ügyvezető elnök úrral (töredékek)

☞ Számomra a PC csak egy munkaeszköz, egy hasznos segítőtárs, akinek nincsenek gondjai, a hét minden napján rendelkezésemre áll. Tulajdonképpen én vagyok meghosszabbítva.

☞ A számítógépben az a jó, hogy ha van meghatározott időtartamú munkám, akkor fél óra alatt el tudom készíteni, akár egy-

éves jelentést is, ha van hozzá elég nyersanyagom. Pláne, ha lenne egy normális nyomtatóm (adományokat a 1176543298 sz. OTP számla javára kérjük!).

☞ Végtelenül szeretek az emberekkel kapcsolatot felvenni. Nem tudom mitől van az, hogy így az emberek elmondanak egymás-

Stóka György kedvence eszközei társaságában

hogy így az emberek elmondanak egymásnak olyanokat, amit másnak nem mondanának el.

☞ Ebben a számítógép is segítheti őket. A számítógép nyelvét is egy kommunikációs nyelvnek lehet tekinteni. Mindegy hogy milyen nyelven, csak értsük egymást! Elképzelhető, hogy nem kell hozzá látható jel, megszokott jel, hanem lesznek közvetlen gondolati kapcsolatok is.

☞ Megpróbáltunk valamit egymásnak átadni.

A legtöbb fiú IRC-zett (levelezett egymással) és nem játszott (ami nagy szó), és máris tudtak egymással kommunikálni.

A IX. Sárospataki Nyári Népfőiskola támogatói:

A Sárospataki Református Kollégiumért Alapítvány
Comenius Tanítóképző Főiskola
Illyés Alapítvány
Sárospatak Város Önkormányzata

MÉCSVILÁG

A SÁROSPATAKI NÉPFŐISKOLA NYÁRI TANFOLYAMÁNAK ALKALMI KIADVÁNYA

A Sárospataki Népfőiskolai
Egyesület időszaki kiadványa
Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Szerkesztette: Csetneki József
és Bordás István
Szedés: Tóthné Kovács Katalin
Technikai munkatársak:
az informatika szekció tagjai
1998.

